

VAKCINACIJA ONKOLOŠKIH PACIJENATA PROTIV COVID-19

Uočeno je da osobe sa pojedinim oboljenjima, uključujući maligne bolesti, imaju povećan rizik za teške oblike COVID-19. Ovo se odnosi na osobe sa aktivnom malignom bolešću kod kojih su bolest i onkološko lečenje u toku. Rizik zavisi od vrste maligne bolesti (veći rizik imaju osobe sa hematološkim malignitetima, tumorima pluća i generalizovanom bolešću) i vrste onkološke terapije.

Primena vakcina je naročito značajna kod osoba sa rizikom za teške oblike COVID-19. Međutim, u ovom trenutku, još uvek ne postoje podaci o tome koliko su vakcine protiv COVID-19 efikasne i bezbedne kod osoba sa aktivnom malignom bolešću.

Početne studije koje su testirale COVID-19 vakcine nisu uključivale onkološke pacijente kod kojih imunitet može biti oslabljen jer je trebalo prvo da se utvrdi da li vakcine deluju na ljude sa zdravim imunskim sistemom. Dosadani rezultati ispitivanja i iskustva nisu ukazali ni na kakvu potencijalnu opasnost ili moguću interakciju COVID-19 vakcina i pojedinih tipova onkološke terapije ali su i za to potrebna ciljana ispitivanja. Pojedini proizvođači vakcina planiraju da započnu istraživanja vakcinacije kod onkoloških pacijenata u bliskoj budućnosti.

Međunarodne stručne onkološke asocijacije (ESMO, AACR, ASCO, CDC) dale su okvirne preporuke za COVID-19 vakcinaciju onkoloških pacijenata na osnovu rezultata dosadašnjih ispitivanja vakcina u opštoj populaciji, kao i na osnovu iskustava u vakcinaciji onkoloških pacijenata protiv gripa.

Pacijenti koji su završili onkološko lečenje

Pacijenti koji su završili onkološko lečenje pre više meseci ili godina i koji nisu imunokompromitovani (oslabljenog imuniteta) zbog prethodne terapije ili osnovne bolesti, nemaju ograničenja, **moгу da se vakcinišu i izaberu bilo koju vakcinu** uz poštovanje kontraindikacija (godine starosti, alergije i drugo; za svaku vakcinu navedeno u njenom uputstvu)

Pacijenti kod kojih je onkološko lečenje u toku

- Pre primene vakcine treba razmotriti kontraindikacije vezane za godine starosti, alergije, akutno febrilno stanje i drugo; za svaku vakcinu, kontraindikacije i upozorenja su navedeni u njenom uputstvu.
- Ako se **planira otpočinjanje** onkološke terapije (hemioterapija, zračna terapije, operacija), dobro bi bilo vakcinaciju sprovesti pre toga, ukoliko je to moguće.
- Poželjno je da razmak između vakcinacije i **operacije** bude najmanje **7 dana** tj. da primena 1. ili 2. doze vakcine bude najmanje 7 dana pre ili 7 i više dana posle operacije. Razmak se pravi kako bi se razlikovanja poreklo temperature i drugih simptoma, ukoliko se pojave.
- Pacijenti koji su na **zračnoj terapiji** mogu se vakcinisati protiv COVID-19.
- Pacijenti koji primaju **hemioterapiju** mogu se vakcinisati protiv COVID-19, pri čemu bi vakcinu u dogovoru sa onkologom trebalo dati između ciklusa, u periodu kada je krvna slika najbolja.
- Pacijenti koji primaju **hormonoterapiju** mogu se vakcinisati protiv COVID-19.
- Pacijenti koji primaju **imunoterapiju** ili **ciljanu terapiju** mogu se vakcinisati protiv COVID-19.
- U slučaju primene **terapije monoklonskim antitelima koja deluju na B ćelije** ili intenzivne hemioterapije (**indukciona ili konsolidaciona hemioterapija kod akutne leukemije**), vakcinu u konsultaciji sa onkologom treba primeniti pre početka ili 6 meseci nakon završetka tretmana, zbog potencijalne neefikasnosti vakcine.

Pacijenti sa oslabljenim imunitetom

Pacijenti kod kojih su maligna bolest i onkološko lečenje u toku mogu biti sa oslabljenim imunitetom (imunokompromitovani) zbog toga što:

- primaju ili su u prethodna 3 meseca primali hemioterapiju i/ili zračnu terapiju
- imaju hematološki malignitet (limfomi, leukemije)
- imaju generalizovanu (proširenu) bolest
- primali su prednizon 20 mg dnevno ili ekvivalent tokom 2 i više nedelja

Kod osoba sa oslabljenim imunitetom može se desiti da odgovor na vakcinu ne bude dovoljan odnosno da se ne stvori dovoljno antitela za zaštitu od virusa, ali se i dalje očekuje da će vakcina pružiti određen stepen zaštite.

Međunarodne stručne onkološke asocijacije preporučuju da se onkološki pacijenti koji su imunokompromitovani uvrste u prioritetne grupe za vakcinaciju, bez obzira na godine starosti.

Zdravstveni radnici i članovi porodice

Za zaštitu onkoloških pacijenata od COVID-19, posebno je važna vakcinacija zdravstvenih radnika u onkološkim ustanovama kao i **vakcinacija članova porodice i drugih pacijentima bliskih osoba sa kojima su često u kontaktu.**

Uz vakcinaciju, obavezna je i primena svih ostalih preventivnih mera (obavezno nošenje maske, higijena ruku, održavanje rastojanja, provetravanje prostorija i drugo).

11.2.2021.

Dr sci.med. dr Ana Jovičević, specijalista epidemiologije
Institut za onkologiju i radiologiju Srbije

Više informacija:

ESMO Statements for vaccination against COVID-19 in patients with cancer

<https://www.esmo.org/covid-19-and-cancer/covid-19-vaccination?hit=ehp>

AACR COVID-19 and Cancer Task Force

<https://cancerdiscovery.aacrjournals.org/content/candisc/early/2021/01/04/2159-8290.CD-20-1817.full.pdf>

UK Chemotherapy Board

<https://www.ukchemotherapyboard.org/covid19>

Recommendations of the NCCN COVID-19 Vaccination Advisory Committee

https://www.nccn.org/covid-19/pdf/COVID-19_Vaccination_Guidance_V1.0.pdf

UK Surgical Royal Colleges

<https://www.rcseng.ac.uk/coronavirus/vaccinated-patients-guidance/>

Institut Gustave Roussy

<https://www.gustaveroussy.fr/fr/vaccin-covid-patients>